

Mwongozo wa Kujifunza KUPIMA MABADILIKO KATIKA VIBONZO

Tunawahimiza kuwa katika vikundi na kujadili maudhui kwa namna itawayowafaa zaidi.

Kujifunza Kuhusu Kupitia Vibonzo:

- ▶ Kuleta Mabadiliko: Kiswahili na Kiingereza
- ▶ Rekodi za sauti za hadithi ya katuni. Kwa Kiswahili.

Tunaimani kuwa mtafurahia kusoma kitabu hiki cha Vibonzo na unahamasishwa kuwashirikisha wengine. Maudhui haya yanapatikana bure kwa ajili ya kusoma, kusikiliza, au kuangalia.

Mwongozo huu utakusaidia namna ya kutumia maudhui haya kwa njia sahihi, ili kuwezesha uelewa katika jamii na pia kuweza kuchukua hatua juu ya vitu ulivyojifunza.

**Uliza TGNP kuhusu Mradi wa Wanawake wa Vijiji
Waleta Mbadiliko (RWCC).**

WhatsApp: +255752924146 or +255754465306

email: monica.john@tgnp.or.tz

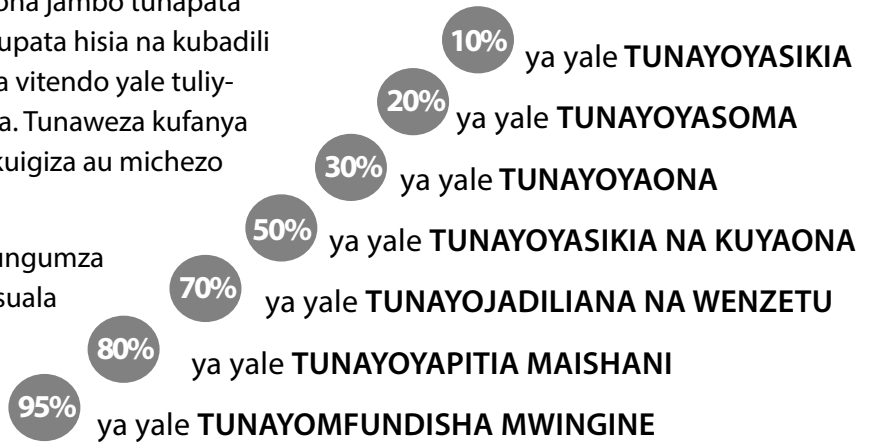
**Pakua kutoka
kwa tovuti
www.tgnp.or.tz**

KUFAHAMU, MIJADALA, NA VITENDO

Tunaposoma tunaposikia au tunapoona jambo tunapata kujua. Lakini, ili kujifunza, kuelewa, kupata hisia na kubadili mitazamo—tunahitaji kuyafanya kwa vitendo yale tuliyoyasoma, tuliyoyaona au tuliyoyasikia. Tunaweza kufanya wenyewe, kwa kutumia mchezo wa kuigiza au michezo mingine.

Pia tunaweza kuwa na mijadala, kuzungumza na kutafakari na marafiki kuhusu masuala mbalimbali, na kutoa mawazo na mitazamo yetu tukilinganisha na hali halisi iliyopo katika jamii yetu.

TUNAKUMBUKA:

Unaweza tumia mwongozo huu kwa vitabu vingine vya Vibonzo vinavyotolewa na TGNP.

Unaweza tengeneza majukwaa ya mijadala ya vikundi kwa ajili ya usomaji, usikilizaji wa maudhui haya kwa kufuatilia mifano hapo chini, au buni njia bora ya kuwashirikisha wanakikundi.

KLABU YA KUJISOMEA

- ▶ Unaweza kuwapatia wanakikundi nakala ya kitabu cha Vibonzo.
- ▶ Kisha tenga muda kwa ajili ya wanakikundi kukutana tena pamoja ili kujadili kile walichosoma. Fuatilia muongozo wa maswali katika ukurasa wa 3, au tengeneza igizo, au majadiliano.

SOMA KWA SAUTI

- ▶ Unaweza kutumia wanakikundi wachache kusoma kwa sauti kitabu, soma ukurasa moja kwa wakati. Wapatie nakala za kitabu kwa ajili ya kumfuatilia yule anayesoma kwa sauti.
- ▶ Kisha jadianeni kile mlichosikia. Fuatilia muongozo wa maswali katika ukurasa wa 3, au tengeneza igizo, au majadiliano.

KUSIKILIZA

- ▶ Unaweza kupakua kitabu hiki cha vibonzo zilizopo kwa njia ya sauti na kusikiliza pamoja kama kikundi.
- ▶ Kumfuatilia yule anayesoma kwa sauti.
- ▶ Kisha jadianeni kile mlichosikia. Fuatilia muongozo wa maswali katika ukurasa wa 3, au tengeneza igizo, au majadiliano.

A. Mjadala

Mijadala ya wazi: Chagua mtu mmoja katika kikundi atakayeongoza mjadala. Kama kikundi, kubalianeni muda wa kufanya majadiliano na kuuliza.

Kanuni za mjadala ya wazi:

Heshimu mawazo ya wengine, heshimu muda uliotengwa kwa ajili yako, na heshimu wakati mwongozaji akisema kuwa ni muda wa mtu mwingine kuchangia.

Fikiria/Wawili Wawili/Whirikisha:

Kama una watu wengi, unaweza tafta mtu mwingine au kuwapanga watu katika vikundi vya watu 3 hadi 5. Jadili mada husuka kwa dakika 10-15 na kisha warudishe watu kwenye kundi kubwa ili wawasilishe mawazo yao yaliyotokana.

Andika/Wawili Wawili/Whirikisha:

Watu wanaweza kutumia dakika 10-15 kuandika mawazo yao na uzoefu wao katika hiyo mada. Kisha shirikisha kile vulichoandika kwa mtu moja na kuwa na mjadala mfupi. Baada ya dakika 30, wanakikundi wanaweza kuja kwa pamoja kwa ajili ya kushirikishana yale.

Baadhi ya maswali pendekezwa:

1. Kibonzo au mada gani imekuhamasisha zaidi? Kwa nini?
2. Umejifunza nini baada ya kusoma kitabu hiki?
3. Mada/masuala gani yailiyopo katika kitabu hiki umeyaona katika jamii yako? Ipi ni muhimu zaidi kwako? Kwa nini?
4. Una mawazo gani ili kutatua changamoto hizo?
5. Kwa vipi kushirikisha wanawake na wanaume katika maamuzi ya kilimo kunasaidia kujenga familia imara? Una mawazo gani ya kusaidia kujenga mahusiano imara katika familia yako?
6. Je jamii yako inatumia mbegu za asili, na kupanda aina mbalimbali za mazao? Kwa nini? Kwa nini hufanyi?
7. Unajua nini kuhusu kilimo ikolojia?
8. Unawezaje kuweka usalama wa chakula kwa ajili yako, familia yako na jamii yako?
9. Je wanawake katika jamii yako wanashirikije katika uongzi na maamuz kwenye jamii?

B. Igizo

Igizo ni moja ya zana zenye nguvu sana katika kutengeneza viongozi. Inatumika kama daraja la kuziba pengo kati ya nadharia na vitendo, inatoa jukwaa huru kujifunza na kukua. Kwa kutumia maigizo, watu wanajenga ujuzi na ujasiri, na kuwa tayari kukabiliana na changamoto wakati wakigombea nafasi mbalimbali za uongozi.

Kama moja likienda kufanyika vizuri, unaweza kuandaa igizo kwenye jamii ili kuwashirikisha.

Role Play Ideas:

1. Chagua kibonzo kimoja kwenye kitabu, na kama group igiza simulizi inayoonekana katika kibonzo hicho.
2. Asha anaamua kugombea nafasi ya diwani. Mume wake anamuunga mkono ila jamii kutokana na mila na desturi wanampa changamoto na vikwazo ili asigombee.
3. Veronica, msichana wa darasa la 7, anatoa taarifa za kubakwa na analimu. Familia inazungumza juu ya nini cha kufanya.

C. Debate

Kwa kujiandaa au kushiriki katika malumbano, unaweza kujifunza na kutumia taarifa kuzipa nguvu hoja zako. Unaweza pia kujifunza namna bora ya kuwasillisha mawazo yako kwa umakini na ushawishi mbele za watu katika kundi. Kupitia kulumbana, unaweza kujifunza kuelewa mitizamo tofauti na ya kwako, unaweza kuwa na hoja katika kesi ambayo hukubaliani nayo kabisa.

Mchakato

- ▶ Kabla ya kuzungumza, mwanamalumbano anatakiwa kujiandaa kwa kukusanya taarifa mbalimbali kwenye mada husika, kutoka maktaba, kwenye magazeti, na kwa kujadiliana na watu.
- ▶ Kuwa na timu mbili, mnaweza kuwa na mzungumzaji mmoja, wawili au watatu kutoka kila timu. Timu moja inakubaliana na mada na timu nyingine inapingana na mada.
- ▶ Muongozaji atakayeongoza zoezi.
- ▶ Muda wa kuongea unagawanywa sawa kwa wazungumzaji katika kila timu.
- ▶ Kila mzungumzaji anaongea kile alichojiandaa nacho kutetea upande wake. Upande utakaoanza kuongea ni wa timu inayokubaliana na mada. Zoezi hilo linaenda hivyo hadi wazungumzaji wote wanakamilika. Kila mzungumzaji anakuwa na muda maalumu wa kuongea kwa mfano dakika tatu au tano.
- ▶ Kisha malumbano hayo yanaweza kufunguliwa kwa washiriki wengine waliopo, ambapo kila mshiriki atatoa hoja zake aidha kuunga mkono au kupinga mada. Kila kuzungumza kwa mfano dakika moja au tatu.
- ▶ Wazungumzaji wanapoongea hoja zao, wanapaswa kuweza kutoa ushahidi au sababu za hoja zao.
 - Sababu zinazotolewa katika mijadala/ malumbano ni lazima ziweze kuthibitishwa.
 - Ikiwa kuna hoja zitapingwa, wazungumzaji hawawezi kuja na hoja mpya.
 - Jaji au jobo huchangua timu iliyoshindwa kutokana na ubora.

Mada za Malumbano

Mada pendekezwa za kukusaidia kuanza au unaweza kuja na mada zako kutokana na maudhui.

1. Wanaume ni viongozi bora kuliko wanawake.
2. Mila na Desturi hazibadiliki.
3. Kilimo cha kisasa ni bora kuliko kilimo lkolojia.
4. Wanaume wanamchango mkubwa kaika kutokomeza ukatili wa kijinsia, ikiwemo ukatili wa kingono.

D. Kuchora Katuni

- ▶ Utahitaji karatasi, penseli au penseli ya rangi.
- ▶ Baada ya kikundi chako kusoma maudhui, kujadiliana na kubadilishana uzoefu, unaweza chora picha yako.
- ▶ Chagua mada ambayo ni muhimu zaidi kwako.
- ▶ Tengeneza wahusika watatu kutoa simulizi.
- ▶ Andika simulizi yako kwanza ndipo uchoresha picha.
- ▶ Jakikisha kuacha sehemu ya kuweka maneno kwa wahusikawak.
- ▶ Unaweza kusimulia hadithi katika picha moja. Ikiwa hadithi ni ndefu, unaweza kuunda mfululizo wa michoro ili kuunda matukio mengi.